

14. Skupinsko odločanje

Skupinsko odločanje

Pri odločanju sodeluje več posameznikov ali skupin, ki imajo različne cilje.

Pogosto si cilji skupin med seboj nasprotujejo.

Marko Bohanec

Vprašanja

1. Naštejte primere skupinskega odločanja
2. Kakšne dodatne težave prinaša skupinsko odločanje?
3. Razmislite o možnih metodah za podporo skupinskega odločanja
4. Zakaj je v politiki (in drugje) toliko različnih mnenj (tudi preprirov) glede volilnih sistemov?

Marko Bohanec

Izbrane teme skupinskega odločanja

1. Metode določanja skupne razvrstitve (primerjava alternativ)
2. Izrek Arrowa o nemogočem
3. Skupinsko odločanje kot večparametrski problem
4. Skupinsko odločanje z usklajevanjem interesov.

Marko Bohanec

Primer skupinskega odločanja

Odločitvene skupine: trije prijatelji g_1, g_2, g_3
Alternative: tri mesta a, b in c
Odločitveni problem: izbira skupnega turističnega cilja

- $g_1: a \succ b \succ c$
 $g_2: b \succ c \succ a$
 $g_3: a \succ c \succ b$

Katera je najboljša skupna odločitev?

Marko Bohanec

Zaželene lastnosti skupne odločitve

1. *Tranzitivnost*: Če v skupni razvrstitvi alternativ velja $a \succ b$ in $b \succ c$, potem mora veljati tudi $a \succ c$.
2. *Paretovo pravilo*: Če imajo vsi odločevalci alternativo a raje kot b , potem mora tudi v skupni razvrstitvi veljati $a \succ b$.
3. *Neodvisnost od nerelevantnih alternativ*: Dodajanje ali odvzemanje kake alternative naj ne bi spremenilo medsebojnega vrstnega reda preostalih alternativ.
4. *Odsotnost »diktatorja«*: Skupna razvrstitev naj ne bi bila vedno enaka razvrstitvi, ki jo predlaga ena sama skupina, ne glede na razvrstitve preostalih skupin. Z drugimi besedami: na skupno razvrstitev naj bi vplivale vse skupine, ne pa, da bi vedno obveljala volja *diktatorja*, to je enega samega posameznika ali skupine (pa naj se ta tega zaveda ali ne).

Marko Bohanec

Izrek Arrowa o nemogočem

Kenneth J. Arrow (1951)
Nobelova nagrada za ekonomijo 1972

Izrek:

Ko nastopata več kot dve alternativni, so zaželeni lastnosti skupne odločitve med seboj protislovne.

Ni metode, s katero bi oblikovali skupno razvrstitev alternativ, ki bi zagotavljala, da bo ta razvrstitev v vseh primerih izpolnjevala vse zaželene lastnosti.

Marko Bohanec

Metode določanja skupne razvrstitve

1. Večinske metode:

Večinsko glasovanje: šteje samo prvo mesto
Condorcetovo glasovanje: primerjava po pari
Dvokrožno večinsko glasovanje: prag 50%, v drugi krog dve alternativni

2. Pozicijske metode:

Bordajevo štetje: točke po vrsti od najslabše do najboljše
n najboljših: samo *n* najboljših alternativ dobi točke
kumulativna metoda: skupina razdeli *k* točk
metoda s potrjevanjem: "da"=1 točka, "ne"=0 točk

Marko Bohanec

Naloga

$g_1: a \succ b \succ c$
 $g_2: b \succ c \succ a$
 $g_3: a \succ c \succ b$

Rešite skupinski odločitveni problem z uporabo metod:

1. Večinske metode:

Večinsko glasovanje: šteje samo prvo mesto
Condorcetovo glasovanje: primerjava po pari
Dvokrožno večinsko glasovanje: prag 50%, v drugi krog dve alternativni

2. Pozicijske metode:

Bordajevo štetje: točke po vrsti od najslabše do najboljše
n najboljših: samo *n* najboljših alternativ dobi točke
kumulativna metoda: skupina razdeli *k* točk
metoda s potrjevanjem: "da"=1 točka, "ne"=0 točk

Marko Bohanec
